

GL-PvdA is dood. Leve GL-PvdA!

Posted on 1 november 2025 by Bart Jan Spruyt

Onder Frans Timmermans heeft zich een groenlinksificatie van de PvdA voltrokken. Die radicale chic is volstrekt overbodig in het Nederlandse politieke landschap en dat leidde dus tot een electorale afstraffing. De partij wil zich nu opnieuw gaan uitvinden, maar het is de vraag of dat nog zin heeft.

Ineens stond hij daar heel alleen, moederziel alleen op een heel groot, veel te groot podium. Frans Timmermans wist enkele mooie woorden te vinden en zijn afscheid daarmee nog iets van waardigheid te geven. Even was er daarmee iets van een herinnering aan de kwaliteiten, kennis en kunde van een vorige politieke kaste.

Puriteinse verbetenheid

Maar zijn optredens in de laatste fase van de campagne hadden iets aandoenlijks gekregen, iets waardoor je bijna een beetje medelijden met hem kreeg. En toen op dat podium, een uur na de exitpoll en het verlies van vijf zetels, zagen we het sluitstuk van een tragedie. Maar zagen we vooral een bijna groteske overbodigheid.

Het klinkt misschien banaal, maar zijn fysieke transformatie heeft ook niet

geholpen. Iets gemoedelijks was veranderd in puriteinse verbetenheid. De mensen konden ook geen sympathie voor zijn persoon opbrengen, zo bleek uit onderzoek na onderzoek. En uit dat vermagerde hoofd klonken voortdurend de meest rabiate teksten. Rechtse onvrede werd gepareerd met links zwavelzuur. Over Netanyahu die als oorlogsmisdadiger de gevangenis in moest. Over genocide. Over de Palestijnse zaak en staat.

En binnenslands ging die vermoeide mond moeizaam mompelen als hij een antwoord moest formuleren op de hem herhaaldelijk gestelde vraag welke *nationale* maatregelen tegen migratie hij in petto had. Geen enkele, daar kwam het op neer. En zo zagen we in Frenske vooral dit: hoe de sociaaldemocratie was geradicaliseerd tot fanatieke chique en zich daarmee overbodig had gemaakt.

Hij was als de ervaren droomkandidaat vanuit Brussel ingevlogen om de leider te worden van een fusiepartij die meer, veel meer dan 30 zetels zou gaan scoren en de premier zou leveren. Hij kreeg twee kansen, in 2023 en deze week, om het kunstje te herhalen dat hij in 2019 flikte, toen hij met de PvdA de grootste in Europa werd.

Met verlept bosje bloemen terug naar Limburg

Als leider van de grootste oppositiepartij tegenover het meest rechtse kabinet ooit, had hij jaren de tijd om zich te profileren als hét alternatief voor 'extreemrechts'. Hij had goud in handen, maar faalde. De optelsom was minder dan de afzonderlijke delen waren geweest. Hij trok zijn nieuwe partij naar links, heel erg naar links.

En terwijl NSC volledig implodeerde en de VVD naar rechts trok, ontstond er een electoraal gat in het politieke midden waar Rob Jetten van D66 zich listig in wist te nestelen. Aan het einde van de avond werd Jetten met zijn illusie van hoop en optimisme bewierookt, een verhaal dat net zo voos zal blijken als Kaags belofte van 'nieuw leiderschap' twee jaar geleden. En Timmermans kon na zijn mislukte missie met een verlept bosje bloemen terug naar Limburg.

Maandag kiest de partij een nieuwe fractievoorzitter. De partij is in mineur, likt de wonden van verlies en crisis. De groenlinksificatie van de partij heeft haar aan een kleinere, maar radicalere achterban overgeleverd. De traditionele achterban van de PvdA is sinds de jaren negentig (toen premier Wim Kok in een lezing in Rotterdam

de ideologische veren uit de kale kont van de sociaaldemocratische kip trok) al aan het weglopen, vooral naar de PVV. Nu is de achterban versmald en geslonken tot hoogopgeleide stedelingen die weinig van de migratie merken en niets kennen van een gezond wantrouwen jegens de politiek. Ze zijn dan ook veelal in de publieke sector werkzaam.

Mensen die met hun handen werken, migranten, gewone hardwerkende Nederlanders zijn weg. De nieuwe radicalen uit een niet volledig democratische traditie van ex-communisten en pacifisten en links-evangelische wereldverbeteraars hebben zich bij de PvdA aangesloten en de boel overgenomen. Er gaat zich nu natuurlijk een pittige machtsstrijd binnen de partij voltrekken, een richtingenstrijd die de partij voorlopig diskwalificeert als stabiele coalitiepartner.

Waartoe is GL-PvdA op aarde?

Het zijn serieuze vragen die de partij moet beantwoorden. De vraag bijvoorbeeld hoe het wél zou kunnen gaan lukken, dat neerzetten van een links verhaal van 'vooruitgang, optimisme, solidariteit' (*dixit* Jesse Klaver) als alternatief voor de wereld van Wilders. Welke leider (dat is niet per definitie de nieuwe fractievoorzitter die aanstaande maandag wordt gekozen) past bij dat nog ongeschreven verhaal? De ervaren Klaver, jarenlang leider van GroenLinks, of de Amsterdamse belofte Marjolein Moorman? En kan al dat zielsonderzoek beter in de oppositie worden uitgevoerd dan in een coalitie? Hoe moet het verder met de fusie, en wat wordt de nieuwe naam?

Kortom: waartoe is GL-PvdA op aarde? Wie genoemde vragen beantwoordt, hoe welwillend ook, kan alleen maar tot de conclusie komen dat GL-PvdA dood is, na een vakkundig uitgevoerde suïcide. Het oude links vindt onderdak bij de SP en de PVV, de progressieven zijn massaal naar D66 overgelopen. Geen verhaal, geen leider, geen electorale ruimte, geen voedingsbodem meer voor de bleke restanten van een voorheen overtuigend verhaal. Het is voorbij. Leve GL-PvdA!

Wynia's Week *verschijnt 156 keer per jaar en wordt* ***volledig mogelijk gemaakt*** *door de donateurs. Doet u mee, ook straks in het nieuwe jaar?* ***Doneren kan zo*** *www.wyniasweek.nl/doneren/.* ***Hartelijk dank!*** *Donateurs kunnen ook reageren op recente artikelen, video's en podcasts en ter publicatie in Wynia's Week aanbieden. Stuur uw publicabele reacties aan reacties@wyniasweek.nl. Vergeet niet uw naam en woonplaats te vermelden (en, alleen voor de redactie:*

telefoonnummer en adres). Niet korter dan 50 woorden, niet langer dan 150 woorden. Welkom!